

Dövlətinin və xalqının XILASKARI

1993-cü ilin 4 iyun hadisələrindən 22 il ötür

1990-cı illərin əvvəli... Əksər coğrafiyalarda olduğu kimi, keçmiş SSRİ-nin dağılması ilə müstəqillik qazanmış ölkələrdə də çətin və ağır günlər yaşanırdı. Azərbaycan xalqı da bir əsrdə ikinci dəfə öz müstəqilliyinə qovuşmaq imkanı əldə etmişdi. Amma bu sevinc çox qısa zamanda təhlükə, qorxu, həyəcanla əvəz olundu - Azərbaycanın müstəqilliyi və bütövlüyü naşı “siyasətçilərin”, təsadüfi şəxslərin ucbatından mühüm təhdidlərlə üz-üzə qalmışdı. Yaranan dövrü 1920-ci illə müqayisə edənlər də vardı - vəziyyət o qədər acınacaqlı hala çatmışdı ki, müstəqilliyimiz, suverenliyimiz təhlükə qarşısında qalmışdı...

Bəli, SSRİ-nin dağılmasının ardından hakimiyyətdə olan qüvvələrin zəifliyi, bəzi məqamlarda xəyanətkar mövqeyi və milli maraqlardan uzaq davranışları Azərbaycan üçün çətin siyasi keçid dövrü yaratmışdı - xüsusilə, Ermənistanın ölkəmizə qarşı təcavüzünün fonunda yaşanan kaos və özbaşnalıq həm siyasi, həm iqtisadi - bütövlükdə ölkədəki ümumi vəziyyətə sirayət etmişdi. Baş alıb gedən hərc-mərclik, nizami olmayan, ayrı-ayrı fərdlərin nəzarətində olan silahlı birləşmələrin özbaşnalıqları, kürsü davası dövlət mənafeyini üstələmişdi. Yaradılan silahlı qruplaşmalar qarşı istiqamətşəxslərin korporativ maraqlarının xidmətçisinə çevrilmişdi - cəbhədə düşməne tuşlanmalı olan silah paytaxtda vəzifə davasının alətinə çevrilmişdi.

Xalqın faciəsi üzərindən əldə olunan hakimiyyət...

Yaranan bu sarsıdıcı vəziyyət daxili və xarici düşmənləri hərəkətə gətirmişdi - əsas hədəfi isə Azərbaycanın müstəqilliyinə qarşı istiqamətlənmişdi. Gənc respublikada hakimiyyətə yiyələnmək üçün ayrı-ayrı şəxslər və qruplar arasında qızğın mübarizə başlanmışdı. 1992-ci ilin mart ayında prezident Ayaz Müttəlibov istefaya “yollayan” AXC - Müsavat cütü bütünlüklə idarəçiliyi ələ almışdı. Mayın 8-də Şuşanın işğalı isə onlar üçün “göydəndüşmə” fürsəti çevrildi - 1992-ci il mayın 14-də silah gücünə hakimiyyəti tam ələ keçirən Xalq Cəbhəsi ilk gündən qeyri-sağlam fəaliyyəti ilə yadda qaldı. Bu il mayın 28-də Laçının Böyük kəndinə köçən sakinlərlə görüşündə Prezident İlham Əliyev bildirib ki, o vaxt o dövrü yaşayan insanlar yaxşı bilir ki, Azərbaycanda hakimiyyət uğrunda mübarizə gedi: “O vaxt hakimiyyətə can atan AXC-Müsavat cütü xəyanət, satqınlıq etmişdir və tor-

paqlarımızın işğal altına düşməsində onların böyük mənfur payı var. Məhz Laçın işğala məruz qaldan bir ay sonra onlar öz istəklərinə nail olub hakimiyyətə gəldilər, o da ölkəmiz üçün böyük bəlaya gətirib çıxarmışdır. Hakimiyyətə gəlmək üçün torpaqları satmaq, düşməne təhvil vermək böyük cinayətdir, böyük xəyanətdir, satqınlıqdır, qorxaqlıqdır”.

Səriştəsizlik və xəyanət dövləti uçuruma sürükləyirdi...

Məntiqsiz, bir-birini təkzib edən fərmanlar, özbaşnalıqlar və səriştəsizlik bu şəxslərin ölkəni idarə edə bilməyəcəyini göstərirdi. Problemlər getdikcə artırdı. Artıq hakimiyyətin ən yüksək rənglərində yaranan qruplaşmalar açıq mübarizəyə girməkdən

korpus komandiri və AXC hakimiyyətinin Qarabağ üzrə xüsusi nümayəndəsi Surət Hüseynovun rəhbərlik etdiyi 709-cu briqadanın ləğvi ilə bağlı qərar lokal qarşıdurmaları daha da intensivləşdirdi. O zamankı müdafiə naziri Dadaş Rzayevin imzaladığı əmrə və təhvil-təslim olunması barədə qərara tabe olmayan Surət Hüseynov əmrində olan silahlı dəstə ilə Bakıya doğru istiqamət aldı. Gəncədə, o cümlədən Bakıya qədər bəzi rayonlarda silahlı qarşıdurmalar yaşanırdı. Vəziyyət get-gedə daha kritik hal alırdı. 709-cu briqadanı tərkisilah etmək üçün Gəncəyə göndərilən Milli Qvardiya hissələri ilə Surət Hüseynovun rəhbərliyi altında olan silahlı birlik arasında döyüş oldu. Ölkə artıq vətəndə müharibəsinə yaşayırdı.

Xalqının tək nıcatı...

Belə çətin zamanda xalqın yeganə ümidi Naxçıvana yönəldi. Düşməni blokadasında olan Naxçıvan Muxtar Respublikasını qorumağı bacaran, Azərbaycanın xilaskarı, xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyev Azərbaycan dövlətinin və xalqının nıcat yolu oldu. İyunun 5-də Ulu Öndər Heydər Əliyevin rəhbərlik etdiyi Naxçıvan Ali Məc-

lisi hadisə ilə əlaqədar bəyanat verdi. Bəyanatda gəncəliyə müraciət edilərək onların imperiya nöqərlərinə layiqli cavab verəcəklərinə, müstəqilliyini və gənc Azərbaycan dövlətini qoruyub saxlayacaqlarına böyük inam ifadə olunurdu. Hadisələrin bu fonunda xarici havadarları tərəfindən himayə olunan separatçı qüvvələr cənubda “Talış-Muğan Respublikası” elan etməyə səy göstərirdilər. Şimalda da bu cür qüvvələrin fəallığına təkan verilirdi. Vətənin

bu ağır günündə xalqın təkdi tələbi ilə Bakıya gələn Ulu Öndər çox az zamanda Azərbaycanda vətəndaş müharibəsinin qarşısını ala bildi. Gəncəyə səfər edən Ulu Öndər Heydər Əliyev qısa zamanda silahlı qarşı-

1993-cü il iyunun 15-də Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyev Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin sədri seçildi. Beləliklə, Azərbaycan xalqı bir əsrdə ikinci dəfə müstəqillik əldə etdiyi bir məqamda tarixin təkrarına - müstəqilliyin itirilməsinə yol vermədi. Məhz Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyev müasir Azərbaycan dövlətinin varlığını qorudu. Bir çağırışla xalqın xilaskarına çevrilən Heydər Əliyev Azərbaycan qarşısında tarixi bir missiyaya imza atdı. Həmin gün - 15 İYUN isə tariximizə MİLLİ QURTULUŞ GÜNÜ kimi daxil oldu.

Həmin günlər özündə tarixi bir prosesin - Azərbaycan dövlətçiliyinin əsasını əks etdirməklə yanaşı, böyük fəlsəfi məna daşıdı. Millətinin bir əsrdə qurduğu ikinci müstəqil dövlətini yaşadan Ümummilli Lider qaydışı ilə problemlər məngənəsində qırılan Azərbaycanı regionun liderinə çevirdi.

Güclü, bütöv, lider Azərbaycan !!!

Heydər Əliyevin hakimiyyətə tarixi qaydışından sonra ölkədəki AXC-Müsavat cütüyləndən miras qalmış kaos və anarxiya, Azərbaycanın dünya xəritəsindən silinməsi xülyası qısa zamanda aradan qaldırıldı. Tezliklə ordu quruculuğu sahəsində mühüm işlər görüldü. Cəbhədə atəşkəs elan olundu. Dövlət çevrilişi cəhdlərinin və terror aktlarının qarşısı alındı. Milli qanunvericiliyin Avropa standartlarına uyğunlaşdırılması, cəmiyyətin demokratikləşdirilməsi, insan hü-

quq və azadlıqlarının qorunması sahəsində səmərəli tədbirlər həyata keçirildi. Dünyanın tanınmış neft şirkətləri ilə “Əsrin müqaviləsi” və digər kontraktlar imzalandı, bütün sahələrdə islahatlar başladı. Azərbaycana investisiya axınının əsası qoyuldu. Müstəqil Azərbaycanın yeni Konstitusiyası qəbul edildi... Bir sözlə, Azərbaycanda hüquqi dövlət quruculuğu prosesi sürətlə vüsət almağa başladı. Əsas Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulan və sabitliyi, inkişafı özündə ehtiva edən siyasi kurs 2003-cü ildən Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam və inkişaf etdirildi. 2020-ci il Vətən müharibəsi, 2023-cü il anti-terror tədbirləri nəticəsində respublikamızın ərazi bütövlüyü və suverenliyi təmin olundu. Bu gün ölkəmiz sözün əsl mənasında yerləşdiyi ərəzidə lider ölkədir - bu isə Prezident İlham Əliyevin yürütdüyü düzgün, davamlı və qətiyyətli siyasi kursun əldə etdiyi nailiyyətdir.

Milli qurtuluş, sabaha ümid...

Pərviz SADAYOĞLU